

DUŠAN ŠUTARÍK¹

Láthatatlan terep

HA FÖLDRENGÉST IDÉZNÉL ELŐ, RÁZD MEG A KAMERÁT

Tényleg elmondtál már mindent, ami a szívedet nyomta? Ennek az ágnak például mi a története? A közismert stúdiót felújítják, jövőre tervezik az átadását. Addig könnyedén ellébecolunk valahogy, egész estésre nővünk, bár a védőmaszkok egy-két napig azért velünk maradnak. De mint minden, ez is leginkább megszokás kérdése. Kicsit reménykedünk, hogy a jegyzeteinkből idővel majd csak körvonalazódik valami, egy lenyűgöző epilógus. Egyéb nüanszok szintén foglalkoztattak bennünket, a vázlatos elképzelések megvoltak, még azt a romantikus ábrándképet is dédelgettük, hogy később ezzel egy banketten vagy esküvői fogadáson nagyot villanthatunk.

Mikor a víz befagyott, rosszabb idők jöttek. Lehet, hogy minden második csavargó megpróbált visszatéríteni a régi, kitaposott ösvényekre, de biztosan nem ez volt a lényege a kísérletnek. Ezekről a szabályoktól egy átlagember is szédelegni kezdene. Többeknek arra is jutott ideje, hogy mindenféle sületlenségeket hordjanak össze, csak úgy forrt a levegő az idegességtől és a frusztráltságtól.

Ahhoz túl ridegnek tűntek az ilyen hangok, hogy ezeket a mechanizmusokat teljes szépségükben visszaadhassuk általuk. Hamar elkoptak a meglehetősen kiszámítható, ritualizált tettek is, és a tavasz első napjainak beköszöntével egyetlen foltot sem hagytak. Így búcsút inthetnének valamiféle egyetemesen érvényes, stabil szigetnek, amelyet az összes érintett állam elismer. A halál kísértete elől nem voltak pozitív karakterek vagy megfelelő menekülési lehetőségek, még a megbékélés is erőltetettnek és erőszakosnak hatott. Semmi nyoma az őszinteségnek. Mintha maradt volna még elég idő a boncolásig.

¹ Dušan Šutarik (1989) forgatókönyvíró és dramaturg szakot végzett Pozsonyban. Első kötete *Neviditeľný terén (Láthatatlan terep)* címmel 2021-ben jelent meg. Somorján él.

VISSZAFORDÍTÁSI KÍSÉRLET

Ne lógasd a fejed, még mindig fennáll az esélye, hogy bármi is történt veled akkoriban, az a hideg felhőkben magasan áramló adatok véletlenszerű kombinációjának eredménye.

Emlékeid már a sci-fi birodalmába tartoznak, legfeljebb porszemek maradnak a digitális hálózat birtokában. Még fiatalunk eseményeit is a kor kontextusában kell elemeznünk, mert a törvények visszamenőleges alkalmazása gyakran a visszájára fordult. Az eredmény? Egy titokzatos rosszindulatú *malware*, amelyet a múltban hibásan egy gondtalan gyermekkor emlékeként értelmeztek, frissítő vihar alakját öltve még mindig ott lebeg az éjszakában. A régi idők utolsó fuvallata, az egyetlen élő nosztalgia.

Már csak egy megfelelő nyelvet kell választani a komplexebb megértés érdekében, amelyben a játék teljesen más algoritmusok szerint zajlik. Tény, hogy a helyzet valóban kritikus. Az egykor festői külvárosok tűzfala, a *firewall* egyre gyorsabban omlik össze, a bizonyítékokat a mellékelt PDF dokumentumban foglaltam össze, és az emberi szem számára kellemes színekkel emeltem ki.

Biztos, hogy nem jöttél vissza? Tényleg közeleg a vég? Még mindig kipróbálhatok néhány dolgot, például a paragrafusok és a törvények összekeverését, hogy kicsit közelebb hozzam őket az átlagember valóságához. És ha nem jön össze, akkor továbbállok. Valahová, ahol az égitestek meghódításának folyamata az élet rutinszerű részét képezi.

SZOLASZTALGIA

Néhányszor elképzeltem, hogyan néznének ki a leggyakrabban használt kifogások megfilmesítve, egy egyszerű, háromfelvonásos darabba zsúfolva. Egy kamera ott, egy mögötted, felkészülni és felvétel. Nos, ez nem szórakoztató, és nem szeretnék ebből élni.

Az igazság azonban az, hogy a mindennapi megszokott életünket biztosan nem rengette meg úgy, ahogy azt egy rakás katasztrófafilm lefestette. Még emlékszem azokra a víziókra, amelyek szerint soha nem látott változások és relativizálások lesznek abban, ahogyan egymásra tekintünk. Gyarapítottam ismereteimet az idegen országokban működő

sötétítőrendszereket illetően, és megpróbáltam beleképzelni magam azok helyzetébe, akiknek nem jut úrvacsora.

Amikor megpróbáltam részletesebben megosztani az aggodalmaimat, az emberek többnyire nem figyeltek. A bizonytalan monológok a pillanat tört része alatt szertefoszlottak, de anélkül, hogy a végén összeolvadtak volna egy kívánt egésszé, megborzongtam, amikor rájöttem, hogy a naplemente után itt semmi sem marad.

Ez az év a legunalmasabb a mérések történetében,
mondta egy hang az ajtón túl.
Azt hittem, ütemes lépteket hallok, talán egy gondolat befejezését.
Tudom, hogy végül eljutok az eredmények összefoglalójáig,
vagy legalább a betekintés látszatát keltem. Biztos pillantásától kísérve
kibontakozik a teremtmények sorsa, nyelvjárásban elhangzó
megjegyzésekkel az egykori havas szorosokról,
ahol már rég nincs semmiféle harmónia.

VÁLYI HORVÁTH ERIKA fordítása